

Johannes 13, 1-15 en Exodus 12, 1-12 - Witte Donderdag 17 april 2014 - Wehl
(ds. A. Oude Kotte-de Boon)

Gemeente,

Alle vier evangelisten schrijven over de laatste maaltijd
van Jezus met zijn leerlingen,
voorafgaand aan de dag van zijn sterven;
die voor joden belangrijkste avond van het jaar,
waarop zij de uittocht uit Egypte gedenken,
de bevrijding uit de slavernij,
waarna zij 40 jaar zwierven door de woestijn
voordat zij het beloofde land konden binnentrekken.

Het was een weg vol hoogte- en dieptepunten,
een zoektocht, met Mozes als leidsman,
die hen telkens wees op de God van hun voorouders, Abraham, Izaak en Jakob,
Tijdens die reis werd het verbond met die God gesloten,
Ik-ben-erbij was zijn naam:
als de Betrouwbare Nabije, de Liefdevolle Aanwezige.

Elk jaar opnieuw wordt de bevrijding gevierd,
als gebeurt het opnieuw.
In ieder huisgezin komt men bij elkaar,
zit men rond de tafel
en vraagt het jongste kind van het gezin:
'Waarom is deze avond zo anders dan andere avonden?
En de vader vertelt weer dat oude verhaal van de uittocht.

De evangelist Johannes is de enige van de vier,
die deze viering verbindt met het verhaal
waarin Jezus de voeten van zijn leerlingen wast.
Vanouds de taak van een slaaf.

Laten we Johannes' gedachtengang proberen te volgen:

De avond valt in Jeruzalem
en Jezus voelt dat zijn uur is gekomen.
Buiten is het donker. Het leven verstilt.
In de kamer flakkeren de kaarsen.
Alle leerlingen zijn aanwezig, twaalf in getal.
De maaltijd is gereed.
Brood en wijn staan op tafel.

En Hij, Jezus, is de gastheer.
Zijn blik gaat rond. Hij ziet ze aan één voor één.
Hij ziet ze aan met de ogen van God.
Het afscheid nadert.
Hoe heeft hij hen lief.
Ook Judas. Juist hem.

Het weten wat Hem te wachten staat verscheurt Hem van binnen.
Toch is Jezus vol vertrouwen.
'God laat niet los wat zijn hand begon.'
Hij kent de Vader.
Hij weet wie op Hem wacht.
Zoals de Vader op ieder mensenkind wacht
en opvangt als mensenhanden moeten loslaten.

De leerlingen voelen de spanning.
Ze durven nauwelijks hardop te praten,
deze maaltijd is zo anders dan alle andere.
Ze kijken tersluiks naar elkaar en dan naar Jezus.
Wat gaat er gebeuren nu de ure gekomen is?

Jezus staat op.
De stemmen verstommen en er valt een diepe stilte.
Ogen kijken Hem vragend aan.
Wat gaat Hij doen?
Hij legt zijn bovenkleed af.
De leerlingen zien de witte doek in zijn handen.
En hoe Hij de linnen doek om zich heen slaat ; Hij *omgordt* zich ermee.

Nog eenmaal zal Johannes dit woord 'omgorden' gebruiken.
Wanneer hij zijn evangelie beëindigt;
als hij schrijft over Petrus' levenseinde:
'Petrus, je zult je handen uitstrekken
en een ander zal je omgorden en je brengen waar jij niet wilt.'
Zo meester, zo leerling.

Dan neemt Jezus een schaal water,
water om te reinigen
Met reinigingswater is Johannes zijn evangelie ook begonnen.
In Kana, op de bruiloft,
vaten vol reinigingswater., genoeg voor de hele wereld
Water dat rood kleurde tot wijn zo rood als bloed.
In deze ure komen begin en einde samen.

Jezus gaat door de knieën en zoekt hun voeten.
Hij doet wat geen Jood zou doen,
zelfs geen joodse slaaf.
Hij is een vreemdeling die het vuile werk opknapt.
Hij is de Heer, maar Hij wordt een knecht.

Petrus ziet het gebeuren.
De Heer staat bij hem op een voetstuk,
nu gaat het om zijn eigen voetstuk.
De grond onder zijn voeten wordt letterlijk weggehaald.
Voeten, die een weg gaan van alledag.
Voeten die de vermoeidheid en de last van het leven dragen.

Petrus begrijpt het niet.
" Dan niet alleen mijn voeten, maar ook mijn hoofd en handen!", zegt hij
'Maar dat is de buitenkant, de schone schijn.
't Gaat om je voeten.
De voeten vertellen over de weg die je gaat.
'Je voeten, dat is genoeg.'

Het vuil van de slavernij moet eraf.
Het vuil van zwoegen en sloven.
Het vuil van drukke agenda's en altijd moeten.
Het vuil van heren en knechten.
Het vuil van bukken en buigen.
Het vuil van alle doodsheid en misleiding.
Het vuil van zonde en dood.

Jezus wast en veegt.
Hij wast ze schoon voor een nieuwe levenswandel,
een nieuwe manier van leven.
Deze voeten zullen voortaan de weg gaan naar de ander,
de kleinen, de verachten, de weg die Hijzelf ging.
De weg van het hart.

'Als Ik niet je voeten was, kun je niet bij mij horen,
krijg je geen deel aan mijn liefde.'
De woorden blijven in de kamer hangen.

Het water dat Jezus gebruikt wordt doopwater.
Overgang naar een leven van de belofte.

Dit water is het water van de Jordaan,
waar eens het volk van God doorheen moest,
om aan de overkant te komen,
in het beloofde land.

Water, waarin Jezus zelf werd gedoopt
mens met de mensen,
en een stem uit de hemel klonk
"Deze is mijn geliefde Zoon".

In die kamer in Jeruzalem is God aan het werk.
Dooptwater, brood en wijn.....

Alles is gereed.
De maaltijd staat klaar.
Brood en wijn.
Om te worden wie we zijn:
Gods kinderen.

Amen.